

fiskivinna

Agnskerimaskinan

– nýggj føroysk uppfinning

Kemur at kosta umleið 20.000 krónur og fer
møguliga undir framleiðslu fyrsta dagin

Nýggja uppfinningin hjá Trónda Sørensen í Hvannasundi — ein agnskerimaskina — fer at minka munandi um arbeiði umborð á fiskiskipum og á landi. Ein linubátur sparir ein mann, og somuleiðis spara fleiri útróðrarbátar, ið hava agnskerimaskinuna, ein mann ella fleiri mans. Nýggja agnskerimaskinan kann skera til nógvar manningar

Nakað herfyri hevði idnaðarstovan framsýning av tveimum nýggjum føroyskum uppfinningum. Tað var ein agnskerimaskina, sum Tróndur Sørensen í Hvannasundi hevur gjørt og síðani ein kjálkaskerimaskina, sum Johan Jacobsen á Oyrbakka hevur gjørt.

Ungur uppfinnari

Sosialurin var á Hvannasundi, har vit skiftu orð við Trónd Sørensen, sum er fiskimaður.

Tróndur, sum nú hevur fingið patent uppá sína agnskerimaskinu, er upphavsmaður til mangar aðrar uppfinningar eisini. Serliga hevur hann fingist við at bota um og útbyggja ymisk amboð, ið brúkt verða umborð á fiskiskipum.

Í fleiri ár hevur Tróndur arbeiðt við ætlanini at gera eina agnskerimaskinu. Bæði norðmenn og islendingar hava gjørt eina tílika maskinu, men hvørugin teirra riggaði nóg væl.

Á heystið 1975 var modelið til fyrstu nýggju agnskerimaskinuna hjá Trónda liðugt. Arne Samuelsen, arkitektur í Klaksvík gjørdi síðani eina teknung eftir modellenum. Tekningin og modelið vóru send til Teknologisk Institut í Danmark og teir undir at gera fyrstu maskinuna. Getta arbeiði gekk væl í hond, og í dag er maskinan heilt liðugt.

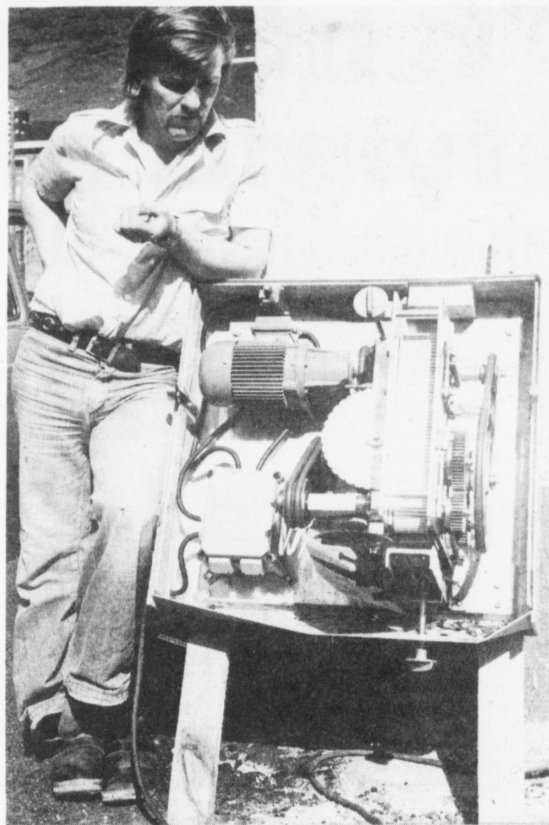
200 ogn í min.

Agnskerimaskinan kann skera ein stamp ella umleið 200 ogn í minuttin. Stoddin av agninum kann regulast, og maskinan bæði klivur og kappar í somu arbeidsgongd. Hon kann skera allan fisk til agn. Bæði sild, makrel og høguslokk.

— Hevur ein linubátur eina tílika maskinu umborð, tekur tað bert 90 minuttir at skera til eina setu, sigur Tróndur Sørensen.

Fígjan

Tað hevur kostað umleið 100.000 krónur at gera ta fyrstu maskin-

Tróndur Sørensen og agnskerimaskinan

uppá maskinuna er ikki heilt liðugt enn.

Maskinan er nú klár til at verða tikin í nýtslu. Nú er tað bert eftir at royna báðar knivarnar, um teir kunnu halda til eina storri framleiðslu. Hvor knivurin kostar umleið 6000 krónur at gera.

120.000 kr. at framleiða

Roknast kann við, at tað fer at kosta einar 120.000 kr. at gera eina maskinu. Sjálvur heldur Johan, at kemur ein framleiðsla í gongd, so kunnu tveir mans gera eina maskinu uppá ein góðan mánaða. Hann heldur, at tað er mogleiki at selja fleiri maskinur til aðrar fiskivinnutjóðir. Fyrirspurningar hava verið úr Danmark, Noregi og Íslandi.

Venja fólk at eta kjálkar

Eitt tað mesta umráðandi í samband við eina møguliga kjálka framleiðslu er at venja fólk at eta kjálkar. Í dag verður nakað av kjálkum etið í Føroyum, men so gott sum allur kjálkafiskur fer til djórafóði. Sum stóðan er í dag, har kjálkarnir verða skornir við hond, lonar tað seg ikki at fara undir eina storri framleiðslu av kjálkum. Men tað er greitt, at kemur ein tilik framleiðsla í

gongd, kundi hetta verið til gagn fyri fiskivinnuna og húsarhaldið sum heild. Johan nevnið í hesum sambandi, at framleiða vit t.d. 100 tons av kjálkum, so er hetta nóg mikið til 5 døgurðar til hvørt húskið í landinum. Tá vilja vit samstundis innflyta so mikið minni av aðrari matvøru.

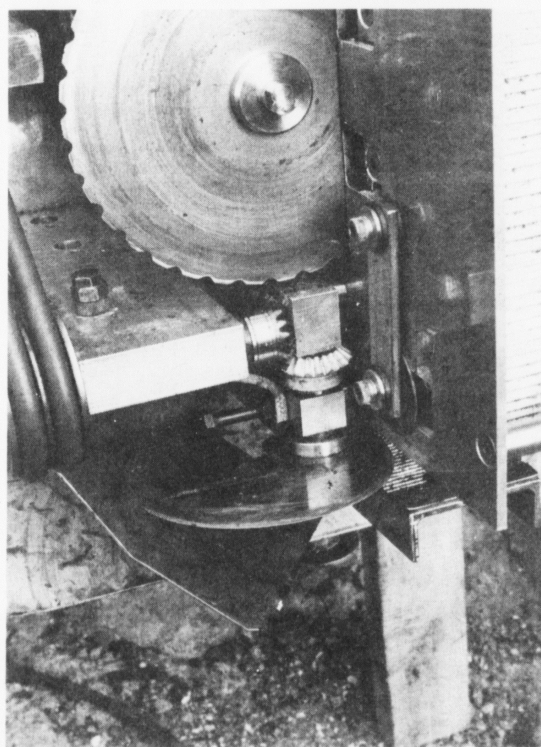
So er tað spurningurin um at útflyta kjálkar. Vit hava roynt hetta áður, og tað tykist sum, at útflendingar dáma væl at steikja sær kjálkarnar til døgurða.

Royna aðrar leiðir

Vit spurdu at enda Johan, hví hann setur so nógvan pening í eina tílika maskinu. Til hetta svarar hann, at hann heldur, at vit eiga at royna aðrar og nýggjar leiðir. Menn vinna sær pening og seta hann í antin fiskiskip ella farmaskip. Eg haldi, at vit eiga at seta pening í annað eisini. Tí fór eg í gongd.

Idnaðarráðgevin, Tórmodur Dahl sigur um maksinua hjá Johan Jacobsen, at hon fer at hava stóran týðning. Hann roknar við, at maskinan fer at vaksa um útflutningin av kjálkum árliga fyri eitt virði millum 10 til 15 mill. kr., fyruttan tað, sum fæst fyri sølu av sjálvari maskinuni.

Men enn stendur nýggja kjálkaskerimaskinan í smiðjuni á Oyrbakka. Og enn fer meginparturin av kjálkafiskinum til djórafóði.

Maskinan kann skera 200 ogn í minuttin

una á Teknologisk Institut. Menningargrunnurin hevur jattað 70.000 krónur, men verður ikki jattað meira, verður Tróndur sjálvur noyddur at gjalda tær restandi 30.000 kr. Roknast kann annars við at ein agnskerimaskina fer at kosta umleið 20.000 kr. at framleiða.

Fyrst til føroyska marknaðin

Tróndur Sørensen sigur, at ætlanin er fyrst at fáa maskinuna á føroyska marknaðin, aðreft hugsað verður um útflutning. Men tað er greitt, at tað eru góðir mogleikar at framleiða maskinuna til útflutnings. Bæði norðmenn, bretar og islendingar hava sagt seg verða áhugaðir at keypa maskinuna.

Tað er áhugi millum smiðjumen í Føroyum at fara undir at framleiða maskinuna. Tróndur sigur, hann hevur fingið fyrirspurningar frá flakavirkjum, útróðrabátum og skipaeigarum. Hann roknar við at kemur framleiðsla í gongd, so er mogleiki at selja einar 100 maskinur til heimamarknaðin. Uppá fyrirspurning um útflutning sigur Tróndur at enda, at ætlanin er fyrst at royndarkoyra maskinuna í Føroyum í eitt ár. Síðani eiga vit at umhugsast selja maskinuna til aðrar fiskivinnutjóðir.